

DZ.5130.06.2022.AR

Nr rejestru zabytków A - 2033

Za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

DECYZJA nr 1081/2022

w sprawie wpisania zabytku nieruchomego do rejestru zabytków

Szczecin 29 czerwca 2022 r.

URZĄD MIĘDZA KŁOBRZEG
WYDZIAŁ ORODZAJ MIESZKANCOW

2022-07-04

Działając na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, d, e, art. 9 ust. 1, art. 89 pkt 2 i art. 139 ust. 1 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 poz. 840) oraz art. 104 Kpa, ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020, poz. 256 z późn. zm.) w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek Gminy Miasto Kołobrzeg Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie

o r z e k a

wpisać do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego pod numerem rejestru A – 2033

następujący zabytek nieruchomy:
**obiekt dawnego stanowiska dowodzenia
po obrysie
obwodowych ścian zewnętrznych
z gruntem pod obiektem
zlokalizowanego przy ul. Brzeskiej
w mieście Kołobrzeg – Podczele
gm. Kołobrzeg , pow. Kołobrzeg**

w granicach :
**części nieruchomości gruntowej oznaczonej
jako działka nr 4/177 obręb 8 miasta Kołobrzeg-Podczele ,
gm. Kołobrzeg, pow. Kołobrzeg**

(granica wpisu do rejestru zabytków
wkreślona czerwoną linią na rzucie stanowiącym zał. do karty ewidencyjnej obiektu *)

* Karta ewidencyjna zabytku nieruchomego założona dla obiektu : dawne radzieckie stanowisko dowodzenia położone przy ul. Brzeskiej w Kołobrzegu – Podczele autorstwa Joanny Mikrut - Dyrek z czerwca 2022 r.

Uzasadnienie:

Postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków dawnego radzieckiego stanowiska dowodzenia zlokalizowane na terenie dz. nr 4/177 obr. 8 miasta Kołobrzeg – Podczele przy ul. Brzeskiej prowadzone było na wniosek Gminy Miasto Kołobrzeg z dnia 04.05.2022 r. – data wpływu, znak MKZ.4120.2.1.2022.I. Przed wydaniem decyzji zawiadomieniem z dnia 01.06.2022 r., znak DZ.R. 5140.23.5.2022.AR, ZWKZ w Szczecinie zawiadomił strony o zebraniu materiału dowodowego niezbędnego do rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej wpisania do rejestru zabytków dawnego radzieckiego stanowiska dowodzenia zlokalizowane na terenie dz. nr 4/177 obr. 8 miasta Kołobrzeg – Podczele przy ul. Brzeskiej oraz o możliwości zapoznania się z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym i wypowiedzenia się, co do całości zgromadzonych dokumentów przed wydaniem decyzji w terminie 7 dni od dnia odebrania niniejszego zawiadomienia.

Stosownie do przepisu art. 80 Kpa, organ administracji publicznej ocenia na podstawie całokształtu materiału dowodowego, czy dana okoliczność została udowodniona. Art. 3 pkt.1 i 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami precyzuje pojęcie zabytku nieruchomego. Stosownie do wskazanego przepisu zabytek to nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, definiowaną w literaturze jako znaczenie określonego przedmiotu jako dokumentu znaczącego dla weryfikacji prawd historycznych lub upamiętniających konkretne zdarzenia lub osoby, artystyczną, odwołującą się w istocie do indywidualnego odczuwania piękna i jego odbioru lub naukową, tj. przydatność określonego przedmiotu dla badań naukowych. Wpisem do rejestru zabytków może być objęta nieruchomość spełniająca bez żadnych wątpliwości wymogi wyżej cytowanego przepisu.

Natomiast art. 9 ust.1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, iż do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy. Zgodnie z tak określoną przesłanką materialną, do rejestru wpisany może być tylko zabytek, a więc obiekt odpowiadający cechom wskazanym w jego definicji legalnej. Mając na uwadze, że wpisanie obiektu do rejestru zabytków powoduje ograniczenie prawa własności, taka ingerencja może nastąpić wyłącznie na podstawie ocen jednoznacznych i nie budzących wątpliwości (wyrok WSA w Warszawie z 22 września 2006r., I SA/wa 324/06, niepubl.) WKZ w prowadzonym postępowaniu wyjaśniającym ma obowiązek stwierdzić, czy dany obiekt odpowiada cechom wskazanym w definicji legalnej zabytku nieruchomego. Stanowi to podstawową, a zarazem jedyną przesłankę wpisu, jaka musi być spełniona, aby zabytek został objęty wskazaną formą ochrony.

Podstawowym pojęciem wyznaczającym ramy systemu ochronnego jest „zabytek”, definiowany w w/w art. 3 pkt.1. Dookreślenie przedmiotu ochrony następuje w art. 6 ust.1 pkt.1 przez wskazanie katalogu, który przewiduje, że zabytkiem nieruchomym może być w szczególności: krajobraz kulturowy, układ urbanistyczny, ruralistyczny i zespół budowlany, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobowości lub instytucji. W myśl tego przepisu zabytkiem jest każdy obiekt mający wskazane cechy, niezależnie od istnienia władczego rozstrzygnięcia administracji w tym względzie, ale niektóre jedynie zostają objęte wzmożonym reżimem ochrony przez wpis do rejestru zabytków.

Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie, w wyniku wizji lokalnej przeprowadzonej w dn. 31.05.2022 r. z udziałem zainteresowanych stron oraz na podstawie zgromadzonych materiałów dowodowych (w tym materiałów źródłowych min.: Karta ewidencyjna zabytku nieruchomego założona dla obiektu : dawne radzieckie stanowisko dowodzenia położone przy ul. Brzeskiej w Kołobrzegu – Podczele autorstwa Joanny Mikrut - Dyrek z czerwca 2022 r., Opinia Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Warszawie z 30.12.2021 r. autorstwa Lidii Klupsz – dotycząca określenia wartości historycznej, artystycznej i naukowej w skali lokalnej, regionalnej i kraju obiektu stanowiącego dawne radzieckie stanowisko dowodzenia, zlokalizowanego na działce nr 4/177 w obrębie 8, położonej w Podczelu przy ul. Brzeskiej oraz wydania opinii dotyczącej objęcia go ochroną prawną poprzez wpisanie do rejestru zabytków lub do Gminnej Ewidencji Zabytków) ustalili, że historia dawnego stanowiska dowodzenia jest ściśle związana z historią dawnego lotniska w Bagiczu, sięgającego okresu międzywojennego, które powstało w latach 1935-38 i pełniło funkcję bazy lotniczej przeznaczonej dla Wehrmachtu. Obiekt po zakończeniu II wojny światowej został przejęty przez Armię Czerwoną, a następnie czynnie użytkowany do 1992 roku. Dawne stanowisko dowodzenia zostało wzniesione przez wojska radzieckie na uboczu kompleksu lotniczego w jego południowo - zachodniej części, w pobliżu budynków o funkcji pomocniczej. Jego głównym przeznaczeniem było planowanie, organizowanie, motywowanie i kontrolowanie działań. Najpewniej powstało w drugiej połowie lat 60 - tych XX wieku kiedy to przebazowano do Bagicza 871. „Pomerański” Pułk Lotnictwa Myśliwskiego. Zgodnie z treścią protokołów zdawczo - odbiorczych przekazanych Polsce przez stronę rosyjską stanowisko zostało oddane do użytku w 1969 roku i było wyposażone w węzeł łączności Faza. Po przekazaniu obiektu stronie polskiej w 1992 roku obiekt pełnił głównie funkcje rekreacyjne - miejsce spotkań i imprez okolicznościowych. Obecnie wyłączony z użytkowania.

Dawne radzieckie stanowisko dowodzenia znajdujące się na terenie byłego lotniska w Bagiczu położone jest w Podczelu, na działce ewidencyjnej nr 4/177 o powierzchni 14 933 m² w obrębie 8, na obszarze oznaczonym symbolem Bi określającym inne tereny zabudowane. Działka ta od strony południowej graniczy z terenem dawnego niemieckiego kasyna wojskowego zagospodarowanego obecnie na cele hotelowe (Mona Lisa Wellness & Spa) oraz z placem zajmowanym przez Ośrodek Wczasowy Anker, od strony północnej i zachodniej z chronionymi terenami leśnymi i bagiennymi, a od strony wschodniej z ulicą Brzeską prowadzącą w kierunku nadmorskiej plaży. Sama działka w części północno-wschodniej na przeważającej powierzchni porośnięta jest drzewostanem liściastym z przewagą brzoź (Betula pendula) i klonów (Acer platanoides). Natomiast część południowo-zachodnia pozbawiona jest drzewostanu. Samo dawne radzieckie stanowisko dowodzenia zajmuje środkową i północno-zachodnią część działki ewidencyjnej nr 4/177. Zostało ono zbudowane, zgodnie ze stosowaną przez wojska radzieckie zasadą, na skraju kompleksu lotniskowego (w tym wypadku na obrzeżu dawnego ponemieckiego lotniska Bagicz użytkowanego przez Armię Radziecką).

Obiekt został wzniesiony z prefabrykowanych elementów żelbetowych, złożony z małych pomieszczeń funkcyjnych i dużych przestronnych izb, do wejścia prowadzi wejście główne oraz dwa korytarze z wyjściami awaryjnymi. Konstrukcja z żelazobetonowych sekcji o niewielkiej długości - moduły, w tym składane konstrukcje betonowe SBK o kształcie cylindra z płaską podłogą oraz schrony składane betonowe USB o kształcie łukowego, żebrowanego sklepienia, z sekcjami szerokości 0,75 m („łupina żelbetowa eliptyczna”), z jednej strony prefabrykowane przedsionki, z drugiej komory na aparaturę filtrowentylacyjną. Moduły

łączone prefabrykowanymi korytarzami o profilach prostokątnych szerokości 2,5 m i wysokości 2,45 m oraz o profilach z łukowymi stropami o szerokości 2,4 m i maksymalnej wysokości 1,9 m, a także o profilach prostokątnych typu U2 w wymiarach 0.95 m na 1,9 m. Założony na nieregularnym planie o zwartej, kubicznej bryle nakrytej nasypem ziemnym porośniętym drzewami i krzewami. Z elementów pierwotnego wyposażenia zachowały się drzwi główne wejściowe: jednoskrzydłowe drzwi lekkie pancerne z uszczelką gazoszczelną od strony południowo-zachodniej.

Reasumując w ocenie ZWKZ w Szczecinie analiza materiału dowodowego sprawy oraz materiałów źródłowych i przeprowadzone oględziny wskazują i udowadniają, iż obiekt stanowiący dawne radzieckie stanowisko dowodzenia zlokalizowane na terenie dz. nr 4/177 obr. 8 miasta Kołobrzeg – Podczele przy ul. Brzeskiej posiada walory zabytkowe, ma zachowaną oryginalną substancję zabytkową oraz spełnia wymogi definicji legalnej zabytku zgodnie z art. 3 pkt.1, 2 oraz art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, d, e ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Posiada wszystkie wyżej cytowane wartości – historyczne, artystyczne oraz naukowe, które predestynują przedmiotowy obiekt do objęcia ochroną konserwatorską poprzez wpis do rejestru zabytków. Jest nieruchomością będąca dziełem człowieka, i co jest najważniejsze, stanowi świadectwo minionej epoki, w tym wypadku okresu zimnej wojny, trwającego w latach 1947 - 1992, zdefiniowanego w Wikipedii, jako „stan napięcia oraz rywalizacji ideologicznej, politycznej i militarnej pomiędzy blokiem wschodnim, czyli ZSRR i jego państwami satelickimi skupionymi od 1955 roku w Układzie Warszawskim i państwami pozaeuropejskimi sprzymierzonymi z ZSRR, a blokiem zachodnim, czyli państwami niekomunistycznymi skupionymi od 1949 roku w NATO i paralelnych blokach obronnych (SEATO, CENTO) pod przywództwem Stanów Zjednoczonych”. Zachowanie tego zabytku leży w interesie społecznym przede wszystkim ze względu na posiadaną wartość historyczną, jest on świadectwem wyścigu zbrojeń prowadzonego przez Związek Radziecki, a także dowodem na politykę ZSRR, który dążył do ekspansji terytorialnej na kraje Europy Zachodniej. Obiekt ten powinien zostać objęty ochroną także ze względu na prezentowane wartości historyczne związane z dziejami Polski w czasach funkcjonowania Układu Warszawskiego i w okresie zimnej wojny, kiedy zgodnie z planami wojennymi, Ludowe Wojsko Polskie miało wspólnie z Armią Radziecką atakować przy użyciu ładunków jądrowych między innymi Cieśniny Duńskie. Zachowanie i ochrona dawnego radzieckiego stanowiska dowodzenia leży w interesie społecznym również ze względu na posiadaną wartość naukową. Stanowi ono ważne źródło wiedzy dotyczącej standardów budownictwa wojskowego, zasad funkcjonowania systemów obronnych, pozwala na prowadzenie badań obejmujących między innymi rozwiązania konstrukcyjno-budowlane i technologie budowy zapewniające schronom odporność, odnoszących się do bezpieczeństwa i warunków socjalnych, zasad maskowania, środków łączności oraz na prowadzenie analiz porównawczych z innymi dziełami systemów obronnych wykorzystywanych w okresie zimnej wojny. Należy podkreślić, że obiekt ten, bez względu na stan zachowania jest cennym, pod względem naukowym, dokumentem swojej epoki, czasu zimnej wojny i wyścigu zbrojeń, tym bardziej, że chociaż był wzniesiony przez Armię Radziecką na terenie Polski, reprezentował radziecką myśl techniczną i wojskową, wiodącą oraz wzorcową dla armii pozostałych państw Układu Warszawskiego. Mając na uwadze bogatą historię militarną Kołobrzegu, obejmującą okres od średniowiecza po czasy współczesne, należy podkreślić, że jest to jedno z niewielu miast, w którym zachowały się ślady bogatej przeszłości w postaci fortyfikacji będących istotnym elementem miejskiego krajobrazu kulturowego. Stanowi to kolejny argument za objęciem ochroną, prawnie usankcjonowaną odpowiednimi zapisami, dawnego radzieckiego

stanowiska dowodzenia położonego na terenie byłego lotniska w Bagiczu i powiązanie tego zabytku militarnego z historią Kołobrzegu oraz włączenie go do zespołu reprezentowanej już mieście kategorii chronionych zabytków budownictwa obronnego. Wobec spełnienia powyższych przesłanek merytorycznych i prawnych orzeczono jw.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie złożone do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa), złożone za pośrednictwem ZWKZ, w terminie 14 dni od daty doręczenia.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec ZWKZ. Z dniem doręczenia ZWKZ oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna."

Zachodniopomorski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
Łukasz Wolcender

załączniki:

1. opieczetowany rzut stanowiącym zał. do karty ewidencyjnej;
2. pouczenie o skutkach wpisania do rejestru zabytków nieruchomości;

Otrzymuje:

1. Gmina Miasto Kołobrzeg, ul. Ratuszowa 13, 78-100 Kołobrzeg;
2. Pan Ryszard Nawrat „Infraster”, ul. Lwowska 1, 78-100 Kołobrzeg.
3. a/a.

Do wiadomości:

1.Starostwo Powiatowe, Wydziału Architektury i Budownictwa , Pl. Ratuszowy 1, 78-100 Kołobrzeg, 2. Urząd Miasta w Kołobrzegu, ul. Ratuszowa 13, 78-100 Kołobrzeg, 3.Sąd Rejonowy, Wydz. Ksiąg Wieczystych, ul. Katedralna 13, 78-100 Kołobrzeg, 4.Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie, Delegatura w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 125, 70-602 Koszalin 5. Miejski Konserwator Zabytków w Kołobrzegu, ul. Ratuszowa 13, 73-100 Kołobrzeg, 6.Narodowy Instytut Dziedzictwa, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa.

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ A I

Nr 3

1. Miejscowość
Kołobrzeg

2. Gmina
Kołobrzeg

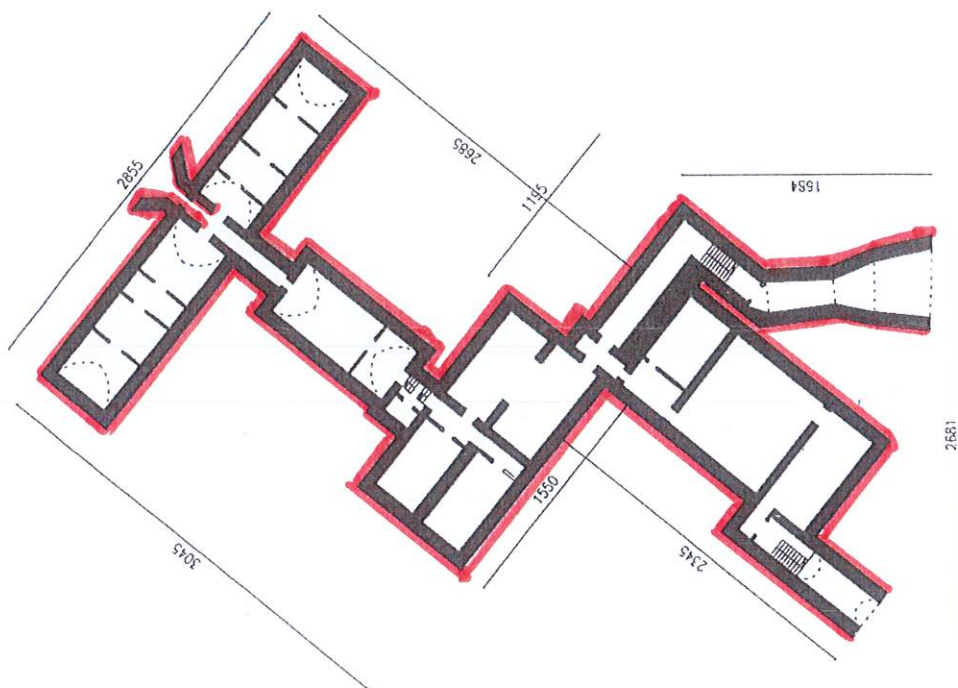
3. Powiat
Kołobrzeski

4. Województwo
Zachodniopomorskie

5. Zabytek (nazwa jak w karcie), adres
Dawne radzieckie stanowisko dowodzenia
ul. Brzeska

6. Zawartość wkładki

Dokumentacja fotograficzna.

Rzut budynku.

ZAK. NR 1 DO DECYZJI NR 1081/2012
Z DZIA 29.06.2022., ZNAK DZ.5130.06.2022.AR
■ - GRANICA WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW

Zachodniopomorski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
Tomasz Wolender
Tomasz Wolender